

“MEILLE KORPI JA KAIRA ON TUTTU”

RAJAN PERINNE ELÄÄ

POHJOIS-KARJALAN RAJAMIESKILTA RY
1963-2013 50 VUOTTA

Sisällysluettelo

◆ P-K:n Rajavartioston komentajan tervehdys	3
◆ P-K:n Rajamieskillan puheenjohtajan tervehdys	4
◆ Kiteen Rajakillan historiaa	5
◆ Kiteen Rajakillan puheenjohtajan muisteluja	9
◆ Onttolan Rajakillan puheenjohtajan katsaus	13
◆ Onttolan Rajakillan jotoksia	14
◆ Rajamieskillan retkiä	16
◆ Rajan perinneyhdistyksen kesäretkiä	18
◆ Veteraanijuhla Immolassa	20
◆ Pohjois-Karjalan Rajamieskilta palkittiin	21
◆ Lieksan Rajakilta	22
◆ Tukijat	26
◆ Yhteystiedot	31

Pohjois-Karjalan Rajavartioston komentajan tervehdys

Arvoisat rajamiehet ja rajanaiset - hyvät kiltalaiset!

Pohjois-Karjalan rajavartioston ja sen henkilöstön puolesta minulla on ilo ja kunnia esittää rajamieshenkisen sydämelliset onnittelet 50-vuotiaalle Pohjois-Karjalan Rajamieskille, yhdelle rajavartiostolle tärkeimmälle tukijalle. Kilta toimii erinomaisena linkkinä Pohjois-Karjalan rajavartioston ja maakunnan väestön välillä. Toiminnallaan kilta viestii osaltaan myös rajavartioston toiminnasta rajaturvallisuuden ja maanpuolustuksen saroilla ja tukee rajavartiostoa monin eri tavoin. Tästä tuesta esitän lämpimät kiitokset kaikille kiltalaisille.

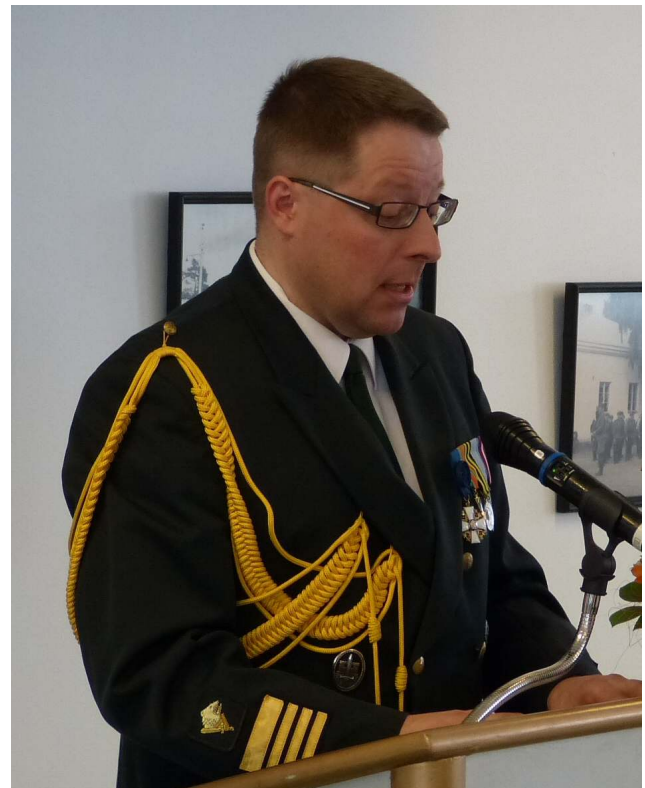
Killan jäsenistö on rajamieshenkistä joukkoa. Kiltaan kuuluu rajavartiostossa uransa tehneitä virkamiehiä, rajavartioston reserviläisiä tai muutoin rajakillan toiminnasta kiinnostuneita. Kilta tarjoaa jäsenistölleen monipuolista toimintaa. Killan toiminta on ollut varsin aktiivista, mihin on syytä kiinnittää myönteistä huomiota ja antaa siitä ansaittu tunnustus.

Uskon, että 50-vuotias Rajamieskilta on myös jatkossa aktiivinen toimija ja tarjoaa jäsenistölleen hyvän yhteisön rajamieshengen vaalimiselle. Jatkukoon yhteistyö killan ja rajavartioston välillä tiiviinä myös jatkossa. Kuka tietää, josko vakiintuneiden yhteistoimintatapojen pirsteeksi olisi ehkä löydettävissä joitakin uusiakin yhteistyömuotoja. Joka tapauksessa, rajavartiosto tukee jatkossakin killan toimintaa voimavarojensa puitteissa.

Rajavartiolaitoksen sopeuttamisohjelman toimenpiteet kohdistuvat tulevina vuosina myös Pohjois-Karjalan rajavartioston toimintaan. Suu on laitettava säkkiä myöden, mutta minäkäänlaiseen tappiomielialaan ei ole tarvetta eikä syytä. Talvella 2013 välttämättömiksi kat-

sotuilla linjauksilla varmennetaan tulevien vuosien kuluessa, että rajavartioston ja Rajavartiolaitoksen toiminta rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi ja maanpuolustustehtävissä ovat vankalla pohjalla myös tulevaisuudessa. Vakaa ja rauhallinen rajatilanne, kasvavan rajaliikenteen vaikutusten hallinta sekä korkeatasoisen maanpuolustuskoulutuksen antaminen ovat realistisia tavoitteitamme myös tulevaisuudessa.

Kiitän rajamieskiltää ja sen jäsenistöä rajavartioston saamasta tuesta ja miellyttävästä yhteistyöstä ja toivotan samalla killalle ja sen jäsenistölle onnea ja menestystä kiltatoimintaan ja henkilökohtaiseen elämään.

*Pohjois-Karjalan rajavartioston komentaja
Eversti Olli Lampinen*

Pohjois-Karjalan Rajamieskillan puheenjohtajan tervehdys

”Olen kasvatti rajamaan.” Näin voisi moni täällä Pohjois-Karjalassa elävä todeta itsestensä. Monet kiltalaisistamme ovat saaneet elantonsa ”rajasta” tai suorittaneet asepalveluksensa ”rajassa”. Sitten on meitä, joiden esi-isien elämä liittyy monen vuosisadan ajan rajaan, mikä saa meidät hakeutumaan kiltamme piiriin. Kaikki me varmaan olemme kokeneet ”rajan” ilot ja kirot. Kaikkia meitä varten on olemassa Pohjois-Karjalan Rajamieskilta.

Meitä kiinnostaa edellisten sukupolvien taistelu oman Suomen rajan säilyttämiseksi. Tähän aihepiiriin ei nykyisestä Suomesta löydy parempia vierailukohteita, kuin oman Pohjois-Karjalamme taistelupaikat, eikä parempia asiantuntijoita kuin kiltamme sotahistorioitsijat. Meitä kiinnostaa myös rajaseuduilla samoilu, mihin läheinen yhteistyökumppanimme Pohjois-Karjalan Rajavartiosto tarjoaa auliisti apuaan opastuksen ja kämppäverkostonsa avulla.

Tällä hetkellä ”raja” elää muutoksen aikaa. Rajaliikenne kasvaa huimaa vauhtia. Rajavartioston toimintatavat ja osittain myös tehtävät ovat muuttuneet. Valtiomme säästötoimet ovat iskeneet myös ”rajaan”. Raja tulee jälleen vaikuttamaan lähitulevaisuudessa maakuntamme elämään enemmän kuin osaamme kuvitellakaan.

Kaikesta tästä me kiltalaiset saamme ensikäden tietoa.

Emmekä me pelkästään viihdy omassa maakunnassamme, vaan teemme retkiä myös muiden ilmansuuntien rajoille.

Jukka Röppänen puheenjohtaja

Tämä julkaisu keskittyy pääasiassa esittelemään viimeksi kuluneen kymmenen vuoden kiltatapahtumia eri puolilla Pohjois-Karjalaa. Onpa mukana myös eversti evp. Toivo Juntusen mielenkiintoinen omaelämäkerrallinen katsaus elämään ”Rajan” palveluksessa.

Me toivomme saavamme joukkoomme lisää edellä mainituista asioista kiinnostuneita. Sinä tämän juhla-julkaisun lukija. Jos et vielä kuulu joukkoomme, olet lämpimästi tervetullut.

Olavi Lautamäki

Kiteen Rajakillan historiaa 45-vuotiselta taipaleelta

Kiteen Rajakilta ry täytti 45 vuotta 12.6.2011. Alkuaikoina Pohjois-Karjalan Rajamieskillan Kiteen paikallisosaston nimellä kulkeneen yhdistyksen perustaminen pääsi vauhtiin syyskesällä vuonna 1965, jolloin Valkeavaaran rajavartioasemalle kokoontuivat kiltaveljet Veikko Mustonen, Otto A. Pitkänen, Olli Heiskanen, Veikko Tuomela, Toivo Lampinen, Eino Konttiaho ja Lauri Karvinen.

Varsinainen perustava kokous pidettiin Kiteellä 12.6.1966 järjestetyn maanpuolustusjuhlan jälkeen. Juhlassa olivat mukana Rajavartiolaituksen päällikkö kenrtn Antti Pennanen, PK:n Rajavartioston komentaja evl Olavi Kaakinen ja ev evp Viljo Kivikko, joka juhlan jälkeen selosti rajamieskillan tarkoitusta läsnä oleville rajamiehille ja rajajoukoissa palvelleille ja palveleville. Myös mv. kapteeni reservissä Veikko Mustonen, joka toimi sodanaikaisen komppania Jakon päällikkönä toivoi Kiteen liittyvän P-K:n Rajamieskillan alaosastoksi.

Näin liittyminen perustavan kokouksen jälkeen tapahtuikin ja Kiteen alaosastolle hyväksyttiin Pohjois-Karjalan Rajamieskilta ry:n säännöt. Virallisesti nimeksi tuli Pohjois-Karjalan Rajamieskilta ry:n Kiteen alaosasto. Tällä nimellä osasto kulki monia vuosia, kunnes maistraatti rekisteröi virallisesti yhdistyksen vuoden 2010 alusta nimellä Kiteen Rajakilta ry.

Yhdistyksen ensimmäisenä puheenjohtajana toimi Veikko Mustonen, hänen jälkeensä kaksi vuosikymmentä Toivo Lampinen, Sulo Karppanen ja Kalervo Rinne edelleen.

Rajavartiomestari evp Eino Konttiaho oli aikanaan perustamassa Kiteen Rajamieskiltää

Kiteen paikallisosaston toimintaa sävyttivät alkuaikoina mm. kiltaveljien asuinrakennusten peruskorjaukset. Samalla kun autettiin korjauksissa laadittiin anomuksia rahallisten avustuksien ohjaamiseksi muun muassa Rajamme Vartijat-säätiön kautta oikeisiin kohteisiin. Mainittakoon, että esimerkiksi vuonna 1973 saatiin sotaveteraani Nikolai Väistön asuntorakennuksen korjaus täydelleen loppuun ja pantiin alulle sotaveteraani Edvard Syrjärin talonrakennushanke.

Retkiä

Kilta on vuosikymmenien ajan järjestänyt onnistuneita retkiä eri puolille Suomea Kainuuta, Satakuntaa, Raumaa, Virolahtea ja Laatokan Valamoja myöten. Pilkkikilpailut Suitsan, Närsäkkälän ja Pitkähöyrynselän rajavartioasemien kanssa kuuluivat aikaan myös toimintaan. Sittemmin vartioasemien lakkauttamisen jälkeen pilkkikilpailut loppuivat

Erityisen merkittävä tapahtuma oli vuonna 1991 Kontiolan seurantalons edustalla, jossa paljastettiin Rajajääkärikomppania 43:n jatkosotaan lähdön muistokivi.

16.6.1991 paljastettiin Kiteen Kontiolassa RJK 43:n sotaan lähdön muistomerkki arvokkain juhlallisuuksin. Kuvassamme toinen vasemmalta killan silloinen puheenjohtaja Sulo Karppanen, takana varapuheenjohtaja Teuvo Leskinen, Leevi Karvinen, Tuomo Leppänen, Valto Vanhanen, Olavi Lautamäki ja Alpo Pirhonen

Kiltaveli Otto A Pitkänen suunnitteli vuonna 1973 ns. Rajalautasen. Ensin Veikko Tiittasen ja myöhemmin Vesa Tiittasen valmistama lautasta on käytetty palkinto-, onnittelu-, tunnustus- ja kiitoslahjana. Ensimmäinen Rajalautanen luovutettiin killan ensimmäiselle puheenjohtajalle Veikko Mustoselle vuonna 1973.

Kiteen kiltä oli myös edesauttamassa Kiteen asevelihaudan muistomerkkin aikaansaamisessa. Muistomerkki paljastettiin 4.6.1973.

Arvokas tunnustus killalle

Kiltä sai erittäin arvokkaan tunnustuksen Rajavartiolaitoksen vuosipäivänä vuonna 2010. Tällöin Rajavartiolaitoksen päällikkö kenr.ltn Jaakko Kaukanen luovutti killalle hopeisen ansiolevykkeen tunnustukseksi Rajavartiolaitoksen hyväksi tehdystä työstä.

Rajavartiolaitoksen päällikkö kenr.ltn Jaakko Kaukanen vasemmalla luovuttaa Kiteen Rajakillalle arvokasta Rajavartiolaitoksen hopeista ansiolevykettä Pohjois-Karjalan Rajavartiostossa Onttolassa. Vastaanottajina killan puheenjohtaja Kalervo Rinne keskellä ja sihteeri Olavi Lautamäki

RAJALAUTANEN, jonka tällä kertaa ovat saaneet Vilho Pulkkinen vasemmalla, Aulis Hukka toinen oikealta ja Teuvo Varonen. Esko Korhonen toinen vasemmalta on vastaanottanut Pohjois-Karjalan Rajamieskillan viirin

”Meille korpi ja kaira on tuttu”

Kilta rekisteröitiin vuoden 2010 alusta nimellä Kiteen Rajakilla ry. Oman viirinsä ja kunniakirjansa kilta sai äskettäin Rajavartiolaitoksen päällikön kenrtn Jaakko Kaukasen hyväksymänä

Viiri on varustettu Kiteen kaupungin logolla ja karhunpäällä

Kiteen Rajakilla on vuosien aikana osallistunut muiden maanpuolustusjärjestöjen kanssa erilaisiin aktiviteetteihin. Näistä mainittakoon mukana olo pari vuotta sitten paljastetun ns. Kuivalaisen kukkulan muistomerkkihankkeen hanketoimikunnassa. Pohjanmaalaiset maanpuolustusjärjestöt ovat kiitoksella panneet merkille killan aktiivisen toiminnan ko. hankkeessa.

Rantakalaperinne lähes killan ikäinen

Kiteen Rajakillan toimintaa on nelisenkymmentä vuotta sävyttänyt rantakalatapahtuma heinäkuun ensimmäisenä lauantaina. Ensimmäinen rantakala keitettiin Juurikan Kokonniemen kalliolla aivan rannan tuntumassa. Muikua löivät pataan ja suolaa maistelivat alkuaikoina kiltaveljet Tauno Saukkonen, Oskari Parkkonen ja Valto Vanhanen. Myöhemmin keittomestareina ovat hääriineet kiltaveljet Teuvo Leskinen, Tuomo Leppänen ja Auvo Havukainen.

Perinteisen Kiteen Rajakillan rantakalan keittomestareina ovat vuosikymmeniä ansiokkaasti toimineet Auvo Havukainen keittoa kauhomassa ja Tuomo Leppänen vasemmalla

Alkuaikoina kokoonnuttiin Kiteen Neulanieemeen, myöhemmin Likolammen leirintäalueella ja Puhoksen vanhalle navetalle.

Vuoden 2012 tapahtuma järjestettiin Kiteen Riihivalkeassa, Valkeavaaran entisellä rajavartioasemalla, jonne saapui myös eteläpohjalaisten ryhmä käytyään sitä ennen Kuivalaisen kukkulan ja Mustalammen taistelujen muistomerkeillä.

Kiteen Rajakilla osallistui muiden maanpuolustusyhdistysten ja pohjanmaalaisten kanssa ns Kuivalaisen kukkulan taistelujen muistomerkkin aikaansaamiseen. Kuva merkin paljastusjuhlasta Kiteen Välivaarassa

Samana päivänä esittelivät killan puheenjohtaja Kalervo Rinne Kuivalaisen taistelujen kulkua ja sihteeri Olavi Lautamäki Mustalammen alueen taistelujen kulkua.

Kuivalaisen kukkulan taistelun muistomerkin paljastusjuhlan yhteydessä piipahtivat Kiteen Rajakillan ja pohjanmaalaisten edustajat valtakunnan rajan takana Pätinmäen bunkkerilla, jossa jatkosodan aikaan käytiin kovia taisteluja, joissa kaatui satoja pohjanmaalaisia

Rantakalatapahtuma on myös ohjelmaltaan perinteinen rantakalan lisäksi nautitaan musiikista, jota aikanaan harmonikalla esitti Matti Väkeväinen ja myöhemmin yllirajavartija Teuvo Varonen. Lisäksi on arpajaispöytä palkintoja täynnä odottamassa noutajiaan.

Tuomo Leppänen keittiömestarina

Kiteen Rajakillan entinen puheenjohtaja edesmennyt Sulo Karppanen neuvoi aikanaan miten Kiteen Rajakillan rantakala keitetään. Ohjeen mukaan kattilaan laitetaan kaivovettä ja tarvittava määrä suolaa. Kun suola on sulanut, lisätään jäissä olevat erittäin hyvin puhdistetut noin kolmen senttimetrin paksuiset lohivalat. Mahdollisesti esiintyvä vaahto poistetaan. Vettä padassa saa olla vain sen verran, että kalapalat juuri peittyvät. Mitään mausteita tai lisukkeita ei rantakalaan laiteta..

Karppanen jatkaa ohjeitaan, että noin 20 minuutin tasaisen kiehumisen jälkeen kalat ovat kypsiä nautittavaksi. Kokeillaan, että ruodot irtoavat, kiehumisen keskeytetään, etteivät kalat hajoa ja keiton päälle laitetaan voinokareita tarpeen mukaan.

Lisää neuvoja: Keittoannostelijan tulee olla huolellinen, jotta kalapalat pysyvät ehjänä. Tarvitaan myöskin toinen keittoastia, jossa vesi jatkuvasti kiehuu. Keitto keitetään pienissä erissä 20-30 hengen annoksina sanotaan Sulo Karppasen ohjeissa. Näitä ohjeita ovat varmaankin tunnolliset, vuodesta toiseen uurrastaneet keittäjät Auvo Havukainen ja Tuomo Leppänen noudattaneet. Kyllä keitto on maistunut ja maistuu edelleenkin.

Rajaperinnehaastattelut

Eräs tärkeä toimintamuoto Kiteen Rajakillalla on ollut rajamiesperinteen tallentaminen. Kolmisen vuotta sitten killan puheenjohtaja Kalervo Rinne, sihteeri Olavi Lautamäki ja johtokunnan jäsen Oiva Kostamo haastattelivat kahdeksaa rajavartiolaitoksen palveluksessa ollutta veteraania, vartioasemalla toimintaa emäntää ja paria rajaseudun asukasta videolle. Mielenkiintoista aineistoa sisältäneet haastattelut kunkin osalta saattoivat kestää tunteja ja sisälsivät rintamapalveluksen ja päätyen rajavartioston palvelusuraan. Historiallisesti arvokkaat levyt on taltioituna Pohjois-Karjalan Rajavartioston arkistoon. Haastattelut ajoitettiin ajallisesti oikeaan ajankohtaan, sillä haastatelluista on osa jo edesmennyt.

Kalervo Rinne

Kiteen Rajakillan puheenjohtajat

Ensimmäisenä puheenjohtajana Kiteen Rajakillan perustamisen jälkeen toimi Veikko Mustonen ja hänen jälkeensä Toivo Lampinen. Hänen kuoltuaan puheenjohtajaksi ryhtyi Sulo Karppanen ja hänen kuoltuaan Kalervo Rinne.

Yliluutnantti Sulo Karppasella on killan puheenjohtajuuden lisäksi runsaasti muitakin luottamustoimia. Hän oli Pohjois-Karjalan parhaita kilpahiihtäjä, toimi SVUL:n Puhoksen Vesan puheenjohtajana vuodesta 1983, osallistui lukuisiin kunnallisiin luottamustoimiin kuten Puhoksen alueen apulaisväestönsuojelupäällikön toimeen, Puhoksen Erän puheenjohtajana, Kiteenlahden Eräpoikien sihteerinä ym. Hän teki pitkän uran rajavartioston palveluksessa vartiopäällikkönä ja joukkueenjohtajana

Sulo Karppanen tunnettiin huumorintajuksena ihmisenä. Oli ikään kuin ohjelmalehtiseen kirjoitettu, että retken alkajaisiksi Sulo otti mikrofonin käteensä ja lausui muutaman kevennyksen matkaevääksi.

Kiteen Rajakillan puheenjohtajana 1980-1990 –luvulla toiminut Sulo Karppanen vasemmalla antaa killan rantakalalla Neulaniemessä vastaan lahjaksi Rajavartioliiton entiselle päällikölle kenrtn Yrjö Kärkkäiselle. Oikealla vastaan valmistajamestari Tuomo Leppänen

Karppasella oli eräänä vankkumattomana ohjeena pitää suhteita yllä rajaseudun väestöön. Tämä auttoi asukkaita luomaan hyvät siteet rajavartiostoon ja ilmoittamaan rajarikkomuksiin viittaavat epäilykset rajaviranomaisille. Vielä 1950-luvulla rajamiehet auttoivat rajan väestöä erilaisissa maatalous-ym töissä. Näin siteet paranivat paranemistaan. Asukkaat alkoivat murehtia kun myöhemmin virka-aika pakotti rajamiehet palaamaan vartioasemalle kelloon sidottuna nopeammin. Tällöin monesti kysyttiin, missähän rajamiehet ovat, kun ei ole näkynyt.

Mietteitä puheenjohtajakaudeltani Kiteen Rajakillan johdossa

Kiteen Rajamieskillan johdossa ollut Sulo Karppanen oli tehnyt päätöksen luopua puheenjohtajuudesta vuoden 2006 lopussa. Uutta puheenjohtajaa ei ollut tilalle tulemassa. Itse olin vasta jättänyt Kiteen reserviupseerien puheenjohtajuuden ja päätin sitten sitkeän painostuksen jälkeen ottaa Kiteen Rajamieskillan puheenjohtajuuden. Kun sain killan sihteeriksi Olavi Lautamäen ja rahastonhoitajaksi Arvo Kinnarin, niin meille syntyi hyvä tiimi killan johtoon.

Aloitettaessa rahatilanne oli huono, sillä maksamattomia laskuja oli hoidettavana, joten alku vaati omia sijoituksia. Pöytäkirjat Sulo oli laatinut perinteisesti kirjoituskoneella, joten killan toiminta siirtyi vaihdon myötä myös tietokoneaikaan, mikä vaati omien laitteiden käyttöä ja haalimaan tulostuspaperia, jota saimme lahjoituksena Koti-Karjala lehdeltä. Paikallislehti on muutenkin tukenut toimintaamme, kuten myös Kiteen Seudun Osuuspankki, jolta olemme saaneet käyttöömmekokouksetilat ja kokouskahvit.

Toiminta lähti sujumaan tuttuja tapoja myöten. Niitä ovat olleet perinteiset rantakala, jotokset, retket, pilkkikisat ja pikkujoulu. Uutena toimintana otimme käyttöön jäsenlehden, jossa kerrotaan tulevista tapahtumista ja ajankohtaisista asioista. Se postitetaan kaikille jäsenille.

Myöhemmin tuli mukaan myös kesäiset onkikisat, rajaperinteen ja sotahistorian tallentaminen.

Kesän kohokohtana on ollut rantakalatilaisuus, joka aluksi oli Neulaniemessä. Kun Neulaniemi siirtyi kylätoiminnan haltuun, siitä oli luovuttava kalleuden ja aikojen sijoittelun vuoksi. Rantakala-paikaksi tuli keskeisempi paikka Likolammen leirintäalue, mutta sekin kohta lakkautettiin ja niin meidän oli siirryttävä kaupungin omistamaan Puhoksen navettaan, mitä saimme käyttää korvauksetta.

Puhoksen navetta olisi ollut hyvä rantakalapaikkana, mutta sen käyttö sotkeutui Puhoksen perinnekonepäivien vuoksi, koska ne sautuivat juuri rantakalapäiväksi. Etsimme taas uuden paikan, nyt Kiteen Riihivalkeaan, jossa viime vuonna (2012) pidimme rantakalan ja saimme vieraiksemme myös pohjalaisia sotiemme veteraaneja ja ystäviä Kyrönmaalta.

Rajaperinnettä rupesimme kokoamaan Kitee-Seuran omistamaan kotiseutumuseoon. Kiteen museon johtajan Olavi Lautamäen tuella perustimme sinne rajaosastohuoneen ja myöhemmin myös sotahistoriallisen osaston toiseen huoneeseen. Kitee oli jatkosodan alkussa tärkeä sotänäyttämö, joten pohjalaisten aloitteesta päätimme pystyttää Kiteen taisteluista muistomerkin. Se paljastettiin juhlallisesti 11.7.2011 Kiteen Välivaaraan rajan läheisyyteen Kuivalaisen kukkulan taistelujen kunniointamiseksi. Muistomerkkihankkeeseen saimme mukaan Kitee-Seuran, Kiteen reserviläiset, seudun yrittäjiä ja lukuisia yksityisiä avustajia.

Kumurin kukkulan taistelut kaipaavat myös muistomerkkiä, joten tehtävää on tulevaisuudessaakin. Samoin sodissa kaatuneiden yksityisiin tiloihin siirtyneiden muistolaattojen sijoittaminen julkiselle kunniapaikalle on tehtävä, joka on jo saatettu vireille.

Kiteen Rajamieskillasta syntyi Kiteen Rajakilta ry, kun kilta päätti itsenäistyä ja rekisteröityä omaksi yhdistykseksi. Killan oma tunnuksen suunnittelu on työn alla, mutta oma viiri valmistui viime keväällä. Killan omaa lippua ei ole vielä suunniteltu, mutta eteen sekin asia tulee.

Killan rahatilanne parani, kun saimme LC-Kiteeltä tukea toimintaamme. Lahjoitus nosti rahatilanteen hyvälle tasolle. Samoin pohjalaiset lahjoittivat hyvän summan killan tilille Kuivalaisen taistelujen muistomerkkihankkeesta. Näin killan rahahuolet vähenivät merkittävästi.

Yhteistoiminta Tohmajärven Rajavartioalueen kanssa on ollut erinomaista Timo Päivisen yhteyshenkilökaudella jo virassa ollessaan ja sen jälkeenkin. Yhteistyö P-K:n Rajavartioston, P-K:n Rajamieskillan, Kiteen Reserviupseerien ja reserviläisten, Kitee-Seuran ja Kiteen Museon kanssa on ollut saumatonta ja antoisaa.

Kiteen Rajakillan ulkopuolisena taloudenhoitajana toimii Kristiina Hartikainen, joten rahaliikenteen hoito on nyt hyvissä käsissä.

Onttolaan perustettiin Pohjois-Karjalan Rajamieskilta, joka on Onttolan, Lieksan, Ilomantsin ja Kiteen kiltojen yhteinen järjestö. Se järjestää yhteisiä kokouksia, kiltamatkoja, juhlia sekä pitää yhteyttä Pohjois-Karjalan Rajavartiostoon ja muihin maanpuolustusjärjestöihin.

Rajamieskillan ja myöhemmin Kiteen Rajakillan sihteerinä pitkään työtä tehnyt Olavi Lautamäki sai Sotakamreerin arvonimen, jota rajakilta ja Kitee-Seura hakivat. Rajaperinteen eteen kovasti työtä tehnyt Olavi Lautamäki palkittiin Rajavartiolaitoksen päällikön myöntämällä Raja- ja Merivartio- perinneyhdistyksen korkeimmalla huomionosoituksella Rajaristillä numero 9. Myös kiltaamme on Rajavartiolaitoksen päällikkö huomionnut luovuttamalla kilallemme hopeisen ansiolveykeen.

Immolassa perustettiin Raja- ja Merivartiojoukkojen perinneyhdistys, jossa kiltamme on mukana. Olin alusta lähtien perinneyhdistyksen johtokunnan varajäsenenä ja kokoukset olivat yleensä Rajavartiolaitoksen esikunnassa Helsingissä. Viime vuoden alussa luovutin paikkani Timo Päiviselle, kun katsoin paikan kuuluvan puheenjohtajalle.

Olen toiminut Kiteen Rintamaveteraanien puheenjohtajana vuosikausia. Veteraanit ikäänntyvät hyvää vauhtia keski-ikä ollessa jo yli 90 vuotta. Koska vanhat veteraanit tarvitsevat yhä enemmän asioiden hoitamista ja huolenpitoa, olen päättänyt paneutua heidän asioihinsa vahvasti ja koska olen rintamaveteraaneille luvannut hoitaa heidän asioitaan loppuun asti, haluan luopua Kiteen Rajakillan puheenjohtajan tehtävästä.

Luottamuksesta kiittäen

Kalervo Rinne

Kiteeläiset voittoon eräpolkukilpailussa

Pohjois-Karjalan Rajamieskilta järjesti keskiviikkona perinteisen eräpolkukilpailun Hiiuvaaran maastossa. Kilpailun voittajiksi selviytyivät kiteeläiset Valto Vanhanen ja Tuomo Leppänen pistemäärällä 20,5. Viidennen sijan veivät niinkään kiteeläiset Auvo Havukainen ja Teuvo Leskinen ja kuudennen sijan nappasivat Sulo Karppanen, Olavi Lautamäki ja Juha Makkonen.

Pohjois-Karjalan Rajamieskillan puheenjohtaja Jorma Reijonen, Olavi Kankaanpää ja Jussi Andronoff olivat juoneet maastoon kuusi rastia, joilla tunnistettiin muun muassa arkipäivän tarvikkeita, opeteltiin sätkäntekoa, tunnis-

tettiin erilaisia eläimiä joen takana ja kokeiltiin entisajan lintuloukun viritämistä. Yhdellä rastilla tunnistettiin riistalintujen siipiä ja lopuksi taiteltiin kunnon saunavasta pantoineen.

Tällä kertaa myös varusmiehet olivat kilpailussa mukana. He kiersivät reitin partiointain itsenäisesti.

Pohjois-Karjalan Rajamieskillan tapahtumissa kiertää Mannerheim-Ristin Ritarin Onni Määttäsen lahjoittama kiertopalkinto, jonka kuuden kerran sai haltuunsa Kiteen Rajamieskiltä. Palkinto annetaan sille killalle, jonka osanottoaktiiviteetti on korkein kullakin kerralla. (OL)

mantsilaiselle Eino Venemiehelle arvokkaan kiltamitalin ja haastatteli mitalin saajaa rajamiesperinteestä.

Palkituista on erityisesti mainittava naiset, jotka vuodesta toiseen ovat vastanneet Kiteen Rajamieskillan rantakalan onnistumisesta. — Kerttu Vanhanen, Anna Immonen, Elsa Karvinen ja Kerttu Myyräläinen olivat lahjansa ansainneet.

OLAVI LAUTAMÄKI

Pohjois-Karjalan Rajamieskillan puheenjohtaja Jorma Reijonen keskellä asetti Eino Venemiehelle tiukkoja kysymyksiä, joihin tuli oitis vastaus. Oikealla everstiluutnantti Kaarlo Parviainen.

KILTA-KUULUMISIA KITEELTÄ

Kiteen Rajamieskilta vietti rantakalatilaisuuttaan heinäkuun alkupäivinä Kiteen Neulaniehemessä. Tilaisuus oli erittäin arvokas ja sisälsi monipuolista ohjelmaa. Parhainta oli runsaslukuinen yleisö, joka tälläkin kertaa oli joukolla mukana. Tilaisuudessa muistettiin killan tukihenkilöitä. Kiteen Rajamieskillan puheenjohtaja Toivo Lampinen luovutti tupaantuliaislahjan Pohjois-Karjalan Rajavartioston komentalle, eversti Teuvo Paanilalle, joka oli estynyt saapumasta tilaisuuteen. Häntä edusti apulaiskomentaja, everstiluutnantti Kaarlo Parviainen.

Tilaisuudessa oli mukana myös Ilomantsin Rajamieskillan edustajia. Pohjois-Karjalan Rajamieskillan puheenjohtaja Jorma Reijonen luovutti ilo-

Kiteen Rajamieskillan puheenjohtaja Toivo Lampinen luovuttamassa kiitoslahjaa Elsa Karviselle. Muut vuoroaan odottavat ovat Kerttu Vanhanen, Anna Immonen ja Kerttu Myyräläinen.

v. 1991

Kiteen Rajamieskillan puheenjohtaja Sulo Karppanen on parhaillaan suorittamassa lipun naulausta. Tehtävää ohjaa vasemalla majuri Kyösti Thum.

Kiteeläiset mukana — Kiltalippu vihittiin

Lauantaina naulattiin ja vihittiin Pohjois-Karjalan Rajamieskillan lippu Onttolassa.

24-vuotiaan killan lipun on taitellija Jouko Solosen kiltavieristä muotoillen suunnitellut tekstiilipiipetäjä Tarja Reponen ja luutnantti Helge Liimatta on luonut vankasti perinteisen lip-

putangon.

Kilta lipun keskeisin aihe on karhunpää, joka karhukeihäineen ja vallikoroineen vie sanaa 70-vuotiaasta itsenäisestä Suomesta ja sen rajamiehistä kaikille Pohjois-Karjalaan ja isänmaahamme.

Lipun naulaukseen osallistui-

vat mm. kaikki Pohjois-Karjalan Rajamieskillan alaosastot. Kiteen Rajamieskillan puolesta naulauksen suorittivat Sulo Karppanen ja Teuvo Leskinen.

Lipun vihkimisen suoritti rovasti Arvo Salomaa. (O.L.)

Onttolan Rajakillan puheenjohtajan tervehdys

Onnittelten 50-vuotiasta Pohjois-Karjalan Rajamieskylää, johon tulin aikani nelikymppisenä puheenjohtajaksi. Silloin P-K Rajamieskylässä oli haasteena saada toimintaan mukaan nuorempia, kun jäsenistö on suurelta osin yli kuusikymmenvuotiaita ja tänä päivänä jo yli seiskavitosia. On hyvä, että Rajakillassa on toimintaa kaiken ikäisille, mutta nuorisosasto alle kolmikymppiset loistavat poissa olollaan. Ymmärtää hyvin, että on muutakin elämää, kuin Rajavartiolaite ja P-K Rajamieskylä, mutta meidän toimintamme ei sido riviä jäseniä kuin kerran pari vuodessa.

Olemme siirtyneet netti-aikaan ja nyt vähän toista vuotta on P-K Rajamieskylällä olleet omat sivut, joilta saa tietoa tulevista tapahtumista. Sieltä löytyvät myös kertomukset toteutuneista tapahtumista kuvin ja sanoin. Sivuja pitää yllä Seppo Lyytikäinen ja hän itse osallistuu myös useimpiin tapahtumiin.

Onttolan Rajakilla toivottaa tervetulleiksi kaikki erähenkiset retkeilijät. Ei tarvitse olla ammattilainen retkeilyssä, kyllä toiset retkeiläiset opastavat mukaan myös vasta-alkajat. Toiminnassa tutustutaan Rajavartiolaiteksen vastuulliseen työhön. Ja Rajavartiolaite Pohjois-Karjalassa on tukenut toimintaamme, kun järjestämme kerran syksyssä jotoksen jollekin rajataipaleelle, joko kävellen tai hiihtäen. Kevätjotos hiihdetään ja nyt juhluvuoden syksynä on suunnitelmassa, että jotostelisimme Ilo-mantsissa Möhköstä pohjoiseen kohti Ilajaa ja keväällä 2014 helmi- maaliskuulla hiihtäisimme Mutalahdesta Leminahon kautta kohti Möhköä. Ketä kiinnostaa rajahistoria ja luontoretkeily, kuten se kun syksyllä 2009 olimme Aittokosken ja –vaaran maisemissa, niin vaikka maassa oli jo kymmenkunta senttiä lunta, kuitenkin löysimme oransseina hehkuvia kantarellejä hangen alta ja valmistimme gourmet sienikeittoa.

Jos ei ole tapana lukea järjestöpalstaa Karjalaisesta tai vieraila netti sivuillamme www.pkrajamieskylta.org, niin en tiedä, mistä tietoa saisi, niin se on P-K Rajan Esikunta. Ole rohkea tärkeään ja merkitykselliseen toimintaan. Keväällä osallistumme Rajan Perinneyhdistyksen kevätretkelle. Tänä vuonna 2013 vierailimme Pohjanlahden Merivartiokillan vieraina Vaasassa. Ensi vuonna 2014 sinä, joka et ole käynyt Raja-Joosepissa ja Ivalossa, niin toukokuun lopussa 2014 voimme nousta junaan ja matkustaa Kemijärvelle, mistä varmasti porukalle löytyy yhteinen linja-autokyyti Ivaloon. Hinnat ovat aina ”asevelihinnat” ja vierailukohteet epätavallisia ja poikkeuksellisia.

Tervetuloa mukaan kaikki vanhat ja nuoret

Ari Salo

Ari Salo

ONTTOLAN RAJAKILLAN JOTOKSIA

Onttolan Rajakillan 6. rajajotos välillä Talikkajärvi – Mutalahti 6.10.2012

Jotokselle oli lähdössä viis kiltalaista. Sää oli aurinkoinen. Meidät siirrettiin lähtöpaikalle autoilla lähtötasalle Talikkajärvelle. Jotos alkoi klo 9.00. Partiotamme johti vanhempi rajavartija Jorma Maksimainen ja hänellä oli mukanaan 1,5-vuotias sefernarttu, josta koulitaan rajakoiraa. Viime vuonna partiomme edellä kulki sotaveteraanikoira, jolla oli ollut tehtäviä Kosovossa ja Kreikan maarajalla laittomien siirtolaisten kiinniottamisessa. Kreikassa pakolaisen puukko oli haavoittanut koira, mutta toivuttuaan vammoista hän oli valmis valvomaan Pohjois-Karjalan rajaosuutta.

Jänisjoen latvavesien mutkaisia reittejä seuraten matkamme alkoi. Alkumatkasta tapahtui onnettomuus, kun Sepon kenkä luisti pitkospuulta ja hän pitkänä miehenä rojahti poikittain ja vasen käsi jäi hänen alleen ja kipeytyi kovasti. Ruhovaaran väliaikaisen rajanylityspaikan kohdalta Seppo sai ensiavun ja autokyydin vanhemmalta rajavartijalta Jari Kettuselta Aittolammen laavulle.

Pohjoista kohti kulkiessa maasto kohoaa. Ylitämme Jänisjoen ja Pielisjoen vedenjakajan. Luonto juhli syksyä kirkkain värein. Näimme satoja arktisia hanhia matkallaan kohti etelää. Maastossa oli paljon merkkejä karhun elämisestä alueella. Maamehiläisen pesän

karhu oli kääntänyt kannon alta ylösalaisin ja syönyt hunajat. Parit paljon puolukkaa sisältäneet karhun läjät olivat polulla. Jälkiä ketun ja ahman liikkeistä havaittiin. Aittolammen laavulla paistettiin eväsmakkaroita ja juotiin kahvit.

Mutalahti – Korpiselkä tietä ylittäessä matka alkoi matka olla lähellä päätöstään, vielä kolme kilometriä ja olemme Viiksiselän rannassa, siitä vyöhykealueen rantaa pitkin kulkiessa vielä kilometri ja olemme autoilla.

Reijon mökkisaunan lauteilla saimme kuumat lölyt ja olimme valmiit kotimatkalle.

”Meille korpi ja kaira on tuttu”

ONTTOLAN RAJAKILLAN HIIHTOJOTOS KIVIPURO-PITKÄTAMMI 2.-3.3.2013

Hiihtojotoksen päivämäärän ja reitin muuttaminen johti siihen, että lauantai aamuna 2.3. meitä oli vain kolme lähtijää jotostelevaan.

Reijo, Seppo ja minä ajoimme Joensuusta Lieksaan, missä teimme ruokahankintoja. Kivipuron rajavartioasemalla olimme vähän ennen puoltapäivää. Pakkasta oli lähes -20 astetta. Luonto säteili kauniina, kun puiden oksien lumikiteet säihkyvät kuin timantit auringonvalossa.

Hiihtäessä ei paleltanut, kun itsellä oli rinkassa ruokaa, juomaa, vaihtovaatteita ja majoi-tus-tarvikkeita 40kg verran, niin alamäessä vauhti kiihtyi usein hallitsemattomaksi, että mäen alla olleesta ojanpohjanotkelmasta sain sellaisen lennon, että tupsahdin selälleni hanteen. Kun jo toisen pitkän mäen jälkeen olin uppeluksissa lumessa, niin seuraavissa mäki-löissä laskin kiihtyvyydet ja loppunopeudet. Milloin arvio aavisteli ladulta suistumista, niin irroitin sukset ja kävelin siihen kohtaan rin-

nettä, mistä oli hyvä lähteä suksilla laske-maan.

Seuraavaa retkeä varten tuli mieleen suunnitelma, että matkatavarat pitää viedä autolla päätepiesteeseen odottamaan. Täysi rinka lisää tietysti haastetta ja antaa sen tietoisuuden, että vielä on siinä kunnossa, että olisi yhdellä rinkallisella valmis viikon sissitoimintaan, missä tahansa olosuhteissa Suomen luonnossa.

Reijo siivitti sivakkansa lentoon ja oli perillä varmaan tuntia aiemmin kuin me muut. Tultamme vaiherikkaan hiittämisen jälkeen Pitkätammen kämpälle, niin kämpä oli jo lämmin, kun Reijo oli saanut tulet takkaan ja kaminaan. Reijolla oli kiire hiihtolomalaisia vastaanottamaan ja hän palasi jo lauantai iltana Kivipuroon. Sepon kanssa laitettiin sauna

lämpiämään. Illasta alkoi pakkaneen taas kiristymään. Saunan lämpimyyden todettiin siitä, että shampoo ja nestesaippua pullot olivat sulaneet käyttökuntoon.

Ilta kului tarinoidessa ja eväskuormaa vajuuttaessa. Kämpässä oli mukavan lämmintä, vaikka ulkona paukkui kova pakkaneen.

Aamu oli viileä, koska emme olleet jakaneet kipinävuoroja. Aamiaisen jälkeen lähdimme hiihtämään kohti Otrosta, mutta jo alkumat-kasta Seppo kääntyi takaisin kämpälle lisää-mään takkaan puita. Minulla ei ollut kameraa ja kuvat Otrosesta jäivät ottamatta. Kun pala-sin kämpälle siivosimme ja lähdimme hiihtä-

mään kohti Kivipuroa. Väsyneillä hiihtäjillä 10km vaaramaastossa vei 2 ja ½ tuntia. Olisi tehnyt mieli jäädä hiihtelemään vielä päiväksi tai kahdeksi. Vuoden päästä keväällä hiihtojotoksen lähtöpaikaksi kaavailtiin Mutalahtea ja tavoitteeksi Möhköä tai Leminahoa. Ajankohdan tulisi olla viikkoa ennen hiihtolomaa, koska maaliskuun puolen välin jälkeen hiihtämisen riesana voi olla sohjokelit. Tämän vuotinen hiihtojotos osoitti, ettei kova pakkaneen ole muuta kuin varustelukysymys.

**POHJOIS-KARJALAN RAJAMIESKILLAN
KESÄRETKI HANKOON JA HELSINKIIN
15. – 16.6.2012**

koon klo 15.00, missä Timot Hyvönen ja Salmela ottivat meidät vastaan. Hangon lukion historianlehtori Timo Hyvönen esitteli Hangon historian ja kaupungin kauniiseen puuhuviloiden puutarhakaupunkiin kiertoajelulla, jossa kuljettaja Matti Jyrkinen osoitti taitavuutensa ohjaten linja-auton läpi kapeiden katujen ja tiukkojen risteysten. Mielenkiintomme keskittyi erityisesti Hangon taisteluihin talvisodan jälkeen.

Tulliniemen satamassa Timo Hyvönen kertoi kuinka sitä kautta tuli jatkosodan alussa 63 000 inkeriläistä, josta joukosta nuoret miehet muodostivat erillisen JP6 taisteluosaston. Jatkosodan aikana saksalaisilla oli Tullinimessä kasarmit, joissa he odottivat kuljetusta Pohjois-Suomen rintamille, heitä oli kaikkiaan 3000.

Linja-auto lähti liikkeelle Onttolasta klo 6.00 ottaen kyytiin Seppo Lyytikäisen ja joukon ilomantsilaisia yhteensä 10 henkeä. Reijolasta nousivat autoon pj. Jukka Röppänen ja matkanjohtaja Anssi Rauma, sekä Kyösti ja Ari. Kiteeltä Tolosenmäestä ja keskusta nousi kyytiin 16 retkeläistä ja vielä Kesälahdelta kaksi Kiteen Rajakillan jäsentä, niin koko retkijoukko oli koolla.

Matkalla pysähdyimme kahdesti ensi kahville Änkilänmäen Teboililla Rautjärvellä ja Elimäellä söimme Pukaron Paroonissa. Tällä kahden pysähdyksen taktiikalla saavuimme Han-

Talvisodan jälkeen Suomi antoi Hankoniemen Neuvostoliitolle vuokra-alueeksi. Neuvostoliitto sijoitti Hankoniemeen 30 000 miestä, joista muodostui maajoukoksi erillinen 8.JPr. Jatkosodan alussa heinäkuussa 1941 suomalaiset ja neuvostosotilaat olivat asemissaan Hankoniemellä. Mannerheim ei antanut hyökkäyslupaa, mutta saaristossa käytiin kiivaita taistelua, joissa syksyn pimeinä öinä suomalaiset tekivät kanootein äänettämiä tuhoisia hyökkäyksiä vihollisen selustaan. Koska NL peräännytti suomalaisten ja saksalaisten hyökkäyksen edetessä kohti itää, niin Hangon joukot jäivät

”Meille korpi ja kaira on tuttu”

erilleen ja NL evakuoit joulukuun alkuun pienillä laivoilla joukkonsa Leningradiin. Joulukuun 3. päivänä ruotsalaisten vapaaehtoisten joukko tuli tyhjentyneeseen Hankoon. Koska kenelläkään ei ollut Suomen lippua, niin salkoon nostettiin valkoinen nenäliina. Joulukuun 4. päivänä 1941 suomalaisetkin tulivat paikalle.

Neuvostoliiton tappiot Hangon taisteluissa olivat n. 500 vainajaa. Osa heistä menehtyi suomalaisten vankeina nälkään, kylmään ja tauteihin. Heille hautamuistomerkin on rakentanut Neuvostoliitto ja jota nykyään hoitaa ja voitonpäivänä 9.5. kukittaa Venäjän suurlähetystö.

Ennen lähtöämme jaloittelimme Hangon huvivenesatamassa, jossa kesän suurin juhla-aika on Hangon regatta.

Kiitimme oppaitamme. Sitten lähdimme kohti Espoon Raja- ja Merivartiokoulua pysähtyen matkalla Karjaalla iltapalalle.

Majoittumisen jälkeinen pieni pettymys oli se, että matkamme majoitukseen oli kestänyt toista tuntia liian pitkään ja päästyämme saunan kiuas kytkeytyi pois päältä alkaen kylmetä. Koimme todelliset jälkilöylyt.

TOINEN MATKAPÄIVÄ 16.6.2012

Herätys 7.30, aamiainen 8.00 ja matkaan lähteminen klo 9.00 Kauppakeskus Sello. Tammiemen presidentti Urho Kaleva Kekkonen kotimuseoon tutustuminen. Puolen päivän aikaan tultiin Urheilukadulle, mistä kävelimme stadionille ja Urheilumuseoon.

Paluumatka alkoi klo 14.00, minkä aikana pysähdyttiin ruokailuun Pukarossa ja kahville Änkilässä. Kiteelle saavuttiin kahdeksan jälkeen ja Reijolassa oltiin yhdeksältä ja Onttolasta linja-auto päässyt varikolleen lähtemään puolen kymmenen tietämissä. Onttolasta on Ilomantsin kiltaveljillä ja sisarilla ollut vielä tunti omaa ajamista kotiin. Matkan aikana tarinoita kertoivat Taisto Mononen, Viljo Westman, Seppo Kärnä ja Oiva Kostamo. Paluumatkalla katsoimme Myllyteatterin Tukkijoella näytelmän.

Ari Salo

RAJA- JA MERIVARTIOJOUKKOJEN KEVÄTRETKEI 2012 ONTTOLA – LIEKSA

Rajan Perinneyhdistyksen kevätretki järjestettiin Onttolassa ja Lieksassa 26.- 27.5.2012. Onttolaan kokoontui 48 yhdistyksen jäsentä eripuolilta Suomea. Pohjanlahden Merivartiokilta, Luton miehet ja Lapin Rajavartiostokilta, Tampereen Rajamieskilta, Helsingin Rajamieskilta, Kaakkois-Suomen Rajakilta, Erikoisrajajääkärikilta ja isännistä Kiteen Rajakilta, Lieksan Rajakilta sekä Onttolan Rajakilta, että Pohjois-Karjalan Rajamieskilta olivat edustettuina. Eversti Martti Kukkonen ja Pohjois-Karjalan Rajamieskillan puheenjohtaja Jukka Röppänen toivottivat vieraat tervetulleiksi.

Junien tultua Joensuun asemalle oli sieltä järjestetty linja-autokuljetus Onttolaan. Onttolassa Rajavartiosto tarjosi kahvia ja suolaista välipalaa. Auditoriossa esikunkunta-upseeri kapteeni Jan-Peter Kovanen esitteli rajatilanteen Pohjois-Karjalassa, minkä jälkeen tutustuimme Onttolan kasarmeihin.

Linja-autolla lähdimme Joensuuhun kenraalimajuri Erkki Johannes Raappanan haudalle laskemaan seppelettä. Seppeleenlaskijoina kenraaliluutnantti Yrjö Kärkkäinen ja puheenjohtaja Martti Kukkonen. Airueina res.kapt. Juha Rytönen Onttolan Rajakillasta ja erikoisrajajääkäri Miika Vauhkonen Erikoisrajajääkärikillasta.

Haudalta siirryimme Ortodoksiseen Kulttuurikeskukseen, missä kahvien ja esittelyjen jälkeen virisi vilkas keskustelu uskosta ja ihmisen elosta syntymästä kuolemaan. Vierailu kulttuurikeskuksessa herätti vieraiden syvimät tunnot. Keskusteluja jatkettiin Onttolassa saunan lauteilla ja tyylikkäästi katetussa illallispöydässä, mistä siirryimme pääosin nukku- maan puoleenyöhön mennessä.

Sunnuntaina aamiainen alkoi klo 7.00 ja linja-auto starttasi matkalle kohti Lieksaa klo 8.00. Lieksassa menimme suoraan Lieksan Rajakillan ylläpitämään Rajaperinnetaloon. Hallitus piti kokouksensa muiden tutustuessa Rajavartioston toimintaan Lieksan alueella, sekä Rajaperinnetalon esineistöön.

Änäkäisten puolustuslinjalle matkasimme Jukolan motin kautta, missä oli jatkosodan aikainen huoltotien huoltopiste Rukajärven rintamalle. Joka päivä kymmenet kuorma-autot kuljettivat heiniä hevosille ja ruokaa miehille, sekä aseita, että ammuksia. Paluukyydeissä tuli Lieksaan haavoittuneita sotilassairaalaan ja vainajia sankarihautoihin.

Ravintola Puustellissa syötiin omakustanteinen lounas. Ravintolasta siirryttiin kaupungin Brahea-saliin katsomaan dokumenttielokuvaa 14.Div:n vaiheista. 14Div oli ainoa joukko-osasto, joka säilytti sodanajan rintamalinjansa välillä Jäämeri-Mustameri. Miehet marssivat korsuistaan ryhdikkäinä kiirehtimättä. He olivat hoitaneet hommansa kunnialla.

Haikein mielin osallistujat lähtivät kotimatalle. Viimeinen osallistuja lähti linja-autolla Kuopioon klo 19.15.

RAJAN PERINNEYHDISTYKSEN 1. KEVÄT-RETKEI 28.-29.5.2011 ESPOOSEEN JA PORKKALAAN

Raja- ja Merivartiokoukkojen Perinneyhdistyksen – Gräns- och Sjöbevakningstruppernas Traditionsföreningen historians ensimmäinen kevätretki toteutettiin Espoossa Raja- ja Merivartiokoululla ja Vartiolaiva Tursaksella sekä Porkkalan Merivartioasemalla toukokuun viimeisenä viikonloppuna vuonna 2011.

Raja- ja Merivartiokoululla piti meille esitelmän Rajavartiolaitoksen uusista haasteista

muuttuvassa Euroopassa Tutkimus- ja Johtamiskoulutuksen johtaja evl. Markus Heiskanen. Koulun esittelyn ja tulokahvien jälkeen siirryimme toiseen kohteeseemme, joka oli ABOA MARE Otaniemen merenkulun koulutusyksikkö. Merenkulun lehtori merikapteeni Ahti Hyppönen kertoi meille, kuinka maailman parhaat Pietarissa sijaitsevan Transas yhtiön miehet olivat rakentaneet kolme komentositäsimulaattoria Neuvostoliiton aikaisen bilateraali-kaupan velkasumman pienentämiseksi. Siellä saimme kokeilla suurten valtamerialusten ohjaamista erilaisissa sääolosuhteissa maailman eri satamiin. Jos olisin ollut tutustumassa 15-vuotiaana tuohon paikkaan, niin olisi haave tulevaisuuden ammatistakin voinut muuttua merellemmäksi.

Puheenjohtaja Martti Kukkonen saapui veljelliselle suoraan Kaliningradista. Iltamme onnistui hienosti.

Aamulla siirryimme linja-autolla Katajanokalle noustaksemme VL Tursaaseen, missä päällikön sijainen ylil Esa Nieminen kertoi meille aluksi hälytyksen aikaisen toiminnan ja koontumispaikat aluksella. Oli mielenkiintoista kuulla VL:n tehtävistä ja työvuoroista laivalla 4 tunnin työvuoro – 4 tunnin vapaa- vuoro vaihtelevat samanlaisina kymmenpäiväisenä vuorona. Tursas kuljetti meidät Porkkalan Merivartioaseman edustalle, missä vartiolaiva jäi ulapalle ja pienet alumiiniset merivartioveneet, jotka oli varustettu nykyaikaisilla pelastus- ja valvontalaitteilla kuljettivat meidät mantereelle. Aurinkoisena sunnuntai päivänä hyvin ka-peasta salmesta vartiovene puikahti laituriin ja rantauduimme Porkkalan Merivartioaseman rantaan.

Merivartioaseman päällikkö ylil Sammy Grefberg esitteli meille Suomenlahden merivartiointia. Merivartioaseman kokki oli valmistanut mainion lounaan. Lounaan jälkeen Merivartioston valmius-ryhmä esittäytyi. Valmiusjoukko on hyvin varustettu ja on päivystäessään lyhyellä viipeellä, missä tahansa tarvitaan. Valmiusryhmän johtaja ylil Tommi Salopelto kertoi toiminnasta. Ylirvja Timo Häkkinen esitteli henkilökohtaisia ja ryhmän varusteita, sekä pitkäkarvaisen belgianpaimenkoira Remun. Porkkalasta meidät kuljetettiin pienillä autoilla pikittien varteen, mistä kotimatkamme alkoi. Kiitos isännille Suomenlahden rannoilla.

Sodan ajan rajajoukkojen veteraanien kokoontuminen ja Erikoisrajajääkärikomppanian valatilaisuus 17.8.2012

Jo edellisenä päivänä olivat pitkämatkalaiset majoittuneet ja Raja- ja Merivartiojoukkojen Perinneyhdistyksen hallitus kokoontunut pitämään kokoustaan Immolan Upseerikerholle.

17.8.2012 päivä aloitettiin aamiaisella, minkä jälkeen kokoonnuttiin Immolan kasarmialueen urheilukentän laidalle vastaanottamaan Erikoisrajajääkärikomppanian alokkaitten vala.

ERIKRJK:n ilmoitettiin RMVK:n johtajalle eversti Vesa Huuskoselle.

RMVK:n lippu saapui.

Rajavartiolaitoksen päällikkö kenraali Jaakko Kaukanen yhdessä ministeri Päivi Räsänen kanssa tarkastivat valajoukot.

Kenttähartauden piti kenttärovasti Vesa Aur'en ja valakaavan joukon edessä esiluki sisäministeri Päivi Räsänen.

Valanvannoneet uudet jääkärit kuului kenraali Jaakko Kaukasen kehotussanat palvella rajavartiojoukkoja ja isänmaata jokainen parhaan kykynsä mukaan. Rakuunasoihtokunta Lappeenrannasta soitti Rajavartioston kunniamarssin, minkä jälkeen ministeri Päivi Räsänen tervehti uusia jääkäreitä. Soittokunta säesti kaikki tilaisuudessa laulettu virret ja lo-

puksi Finlandian. Koko tilaisuus oli mieltä liikuttava ja juhlava, sekä ministeri Päivi Räsänen puhe osoitti suurta arvostusta Rajavartiolaitokselle ja erityisellä kiitoksella hän muisti Rajan Perinneyhdistystä tehokkaasti aloitettua perinteenkeruutyöstä ja yhteyksien aktivoimisesta.

Ruokalassa oli valalounas, missä tarjottiin hernekeittoa ja pannukakkua. Ruokasalissa pidetyt puheet kruunasi kenraali Yrjö Kärkkäisen puhe, jossa oli itseironinen koko juhla-joukkoa naurattanut vitsi. Tärkein tapahtuma juhlassa oli, kun päällikkö jakoi ensimmäiset Rajavartiostit. Risti nro 1 kenraali Yrjö Kärkkäinen, nro 2 opetusneuvos Antti Henttonen ja nro 9 Olavi Lautamäki Kiteen rajakillasta.

Juhlan jälkeen Rajan Perinneyhdistys esitteli toimintaansa ja lopuksi klo 14.00 juotiin Sotkussa lähtökahvit.

RAJAVARTIOLAITOKSEN VUOSIPÄIVÄNÄ 21.3.2013 POHJOIS-KARJALAN RAJAMIESKILTA PALKITTIIN

Rajavartiolaitos on myöntänyt P-K Rajamieskillalle hopeisen ansiolaatan kiltamme 50-vuotisjuhlavuonna. Rajavartiolaitoksen ansiolaatta on harvinaisen kunnianosoitus, joka voidaan myöntää järjestöille ja yhteisöille, jotka toiminnallaan tukevat Rajavartiolaitoksen toimintaa.

Torstaina 21.3.2013 Rajavartiolaitoksen vuosijuhlassa P-K Rajan komentaja eversti Olli Lampinen ojensi hopeisen ansiolaatan, jonka Rajavartiolaitoksen päällikkö kenraali Jaakko Kaukanen ja kenraali Pasi Kostamonvaara olivat myöntäneet.

Kahvitilaisuudessa oli läsnä henkilökunnan lisäksi kymmeniä kutsuvieraita. Navakka pohjoistuuli piti Suomen valtioliput juhlavimmillaan ja kirkas kevätaurinko valaisi myös ympäröivät hohtavat hanget häikäisevään loistoon. Juhlapäivä oli mieleenpainuva.

Referaatti Ari Salo

Lieksan Rajakillan retroretki Jeljärven sissi-iskun tapahtumapaikoille.

Maaliskuun puolivälissä lieksalaiset Ari Komulainen, Kari Junnikkala ja Reijo Kortelainen, sekä Isto Turpeinen hiihtivät 70 vuotta sitten tapahtuneen sissi-iskun tapahtumapaikoille. Alkuperäinen hyökkäys tehtiin 14.-17.3.1943. Lähdimme Ontajärveltä ja hiihdettyämme 18km vietimme ensimmäisen yön samassa paikassa, johon Puustisen osasto majoittui. Maasto oli sisseille sopivaa korpirämettä. Kortelainen kuvaa kohdetta.

Puissa oli vieläkin konetuliaseiden aiheuttamia jälkiä, Kortelainen kertoo.

Samoissa maisemissa, kuin sissit 70 vuotta sitten, joutuivat lieksalaiset rajakillalaiset koetukselle, kun pakkanen laski -30 asteeseen. Miehet yöpyivät tervastulilla makuupusseissa, mutta sota-aikana oli vain telttakankaita ja talviturkkeja. Lunta oli nyt 70 senttiä, josta 20 päällimmäistä senttiä oli pehmeää lunta. Kaikilla muilla olivat varusteet rinkassa, mutta minä vedin varusteeni ahkiassa. Kortelainen kertoo.

Retken kolmantena päivänä saavuimme Jeljärvelle. Kortelaisen mukaan tuhoutujen huoltorakennusten kivijalat olivat paikoillaan. Suomalaisosasto oli tuhonnut Jeljärven rautatieaseman ja katkaissut radan 21 kohtaa sekä tuhonnut kaikki lähistön rautatiesillat. Löysimme myös aseman kivijalan. Suomalaisten aiheuttama tuho oli totaalinen, koska he onnis-

tuivat yllättämään vihollisen. Jeljärveltä suunnasimme suksemme Kiinalaiselle vuorelle. Se on 50 metriä korkea harjanne, jonka rinne on jyrkkä, kuin hyppyrimäen alastulo. Kortelainen uskoo Puustisen valinnee tämän vaikea paaluureitin, koska hän on oletanut oikein, että neuvostosotilaat eivät uskoneet heidän poistuvat vaikeinta reittiä. Yövyimme harjanteen ylittämisen jälkeen, sillä voimamme olivat loppussa ja iltakin alkoi hämärtää.

Kortelainen kertoo, että suomalaiset selvisivät vähin tappioin sillä 32 kaatui tai joutui vangiksi. Rauhan tultua tähän hyökkäykseen osallistuneista palasi 15 miestä sotavankeudesta.

Hiihtoretki oli osa Rukajärven suunnan sotahistoria tutkimista. Kortelainen muistelee, että monta kertaa veti hiljaiseksi ja kyynelet silmiin, kun mietti, millaiset olivat olleet siellä sotineiden tilanteet. Rankka reissu, jonka viimeiset kilometrit hiihdettiin pervitiinin voimalla Kortelainen kertoo.

Lieksan Rajakillan puheenjohtajan Reijo Kortelainen katsaus

Lieksan Rajakilta tänään

Pohjois-Karjalan Rajamieskillan Lieksan alaosasto, Lieksan Rajamieskilta, perustettiin 17.4.1963. Keväällä 2003 yhdistykselle laadittiin omat uudet säännöt. Aluksi monet ihmettelivät, miksi Lieksassa halutaan oma itsenäinen yhdistys? Nyt itsenäisen yhdistyksen kymmenvuotispäivänä ja lieksalaisen kiltatoiminnan viisikymmenvuotispäivänä on syy itsenäistymiseen Lieksan Rajakillan erittäin laajan itsenäisen toiminnan tuntien helppo ymmärtää. Lieksan Rajakilta on Maanpuolustuskiltojen liiton jäsen, Sodanajan raja- ja merivartiojoukkojen perinneyhdistyksen jäsen ja Pohjois-Karjalan Rajamieskillan jäsen.

Lieksan Rajaperinnetalo

Rajaperinteen keruu aloitettiin Lieksassa vuonna 1964. Vuonna 2003 uuni tuoreen Lieksan Rajakillan toimijat halusivat varmistaa rajaperinnetaloon pysymisen Lieksassa. Tehtiin sopimus nykyisen Rajaperinnetalon kunnostamisesta ja laadittiin yhteiset pelisäännöt toiminnalle. Lieksan Rajakilta sai haltuunsa kerätyn materiaalin, Rajavartiolaitos antoi Rajaperinnetalolle tilat. Samalla myös

Rajasotilaskoti sai tilat toiminnan pyörittämiseen Lieksassa. Vuonna 2012 Rajaperinnetalon nimissä Lieksan Rajakilta järjesti 75 erilaista esittelytilaisuutta, joissa kirjattiin 1344 kävijää.

Talkootoiminta

Lieksassa kiltalaiset huoltavat Rajavartiolaitoksen partiomajat keväisin. Jo useampana kesänä on rakennettu Lieksan rajaosuudella myös pitkoksia, useampi kilometri vuodessa. Savusaunan lämmitys ja nykyisin usein myös siivous hoidetaan pientä korvausta vastaan saunan tilanille.

Omat kiinteistöt

Lieksan Rajakillan jäsenten käytössä on Rajavartiolaitokselta siirtynyt Särkkjärven entinen partiomaja saunoineen ja lähitulevaisuudessa myös korpilaaavu Tyynilammella Otrosen alueella.

Särkkjärvi pidetään alkuperäisessä asussa. Se kunnioittaa pitkää partiomajaperinnettä kertoen samalla kylmän sodan aikaisesta rajavartiostosta. Majalla on eläkeläisten mukava muistella menneitä palvelusaikoja.

Rajajääkäripataljoona 6, perinnejoukko-osasto

Lieksan Rajakillan jäsenissä on useita sotahistorian harrastajia. Lieksan sotahistoria on myös oleellinen osa Rajavartiolaitoksen historiaa. Kenttävartiostojärjestelmä luotiin Rukajärven suunnan rintamalla kenraaliluutnantti Erkki Raappanan johdolla. RjP 6:lla oli merkittävä osa Rukajärven taisteluissa. Lieksan Rajakilla jatkaa näiden perinteiden siirtämistä nykyisille ja tuleville maanpuolustajille. Kaikki lieksalaiset peruskoulun yhdeksäsluokkalaiset käyvät tutustumassa Rajaperinnetaloon ja kuulevat mm. sota-ajan koettelemuksista omassa kotikunnassa. Samoin Onttolan varusmiehet saavat tietoa rajaperinteestä vieraillessaan talossa.

Maanpuolustustoiminta

Lieksan Rajakilla vastaa kunniavartioiden asettamisesta sankarihautoille Kansallisena Veteraanipäivänä, Kaatuneiden muistopäivänä, Itsenäisyyspäivänä ja Jouluaattona. Killan edustaja toimii myös lippulinnan johtajana.

Talvisodan ensimmäisen uhrin muistotilaisuus järjestetään vuosittain sodan alkamispäivänä.

Yhteistoimintaa moneen suuntaan

Rajaperinteen yhteistyöryhmä kokoontuu vuosittain 4-6 kertaa. Toimintaa johtaa Lieksan kulttuuritoimi, puheenjohtajana rehtori Asko Saarelainen. Ryhmään kuuluvat Lieksan Rajakillan edustajien lisäksi Pielisen Museon johtaja Liisa Eskelinen ja Pohjois-Karjalan Rajavartioston edustajat.

Lieksan kaupungin sotaveteraanien yhteistyötoimikunnan toimintaan Lieksan Rajakilla osallistuu aktiivisesti. Toimikunta järjestää kaupungin alueella tapahtuvat vuosittaiset ve-

teraanien tilaisuudet, joissa myös killalla on järjestelyvastuita.

14 Divisioonan Rukajärven suunnan sotahistoria-yhteistyötä tehdään Rukajärven suunnan historia-yhdistyksen kanssa.

Pääosin Lieksan Rajakillan jäsenistä koostuva Ryhmä Pieninkä on tehnyt useita sotahisto-

”Meille korpi ja kaira on tuttu”

riamatkoja Rukajärven suunnalle, samoin kiltta järjestää vuosittain 1-2 johdettua matkaa jatkosadan taistelupaikoille Rukajärvelle. Lieksan Rajakillan historiantuntijat toimivat oppaina Rukajärven tien vierailijaryhmille.

Killan jäsenistä Tauno Oksanen ja Esko Kuitunen ovat tehneet erittäin merkittävää paikallisen sota- ja rajaperinnehistorian selvitystyötä ja palvelleet useita sotien uhrien omaisia ja rajakyläen asukkaita mitä erilaisin selvityksin.

Tapahtumia jäsenille

Lieksan Rajakilta järjestää vuosittain useita erilaisia tapahtumia omalle jäsenistölle, Lieksan Rajavartioasemalla palveleville ja yleisölle. Merkittävin yleisötapahtuma on Vaskiviikon yhteydessä pidettävä Rajasoitto.

Lohikuningas-uistelukilpailu on killan ja Lieksan Rajavartioaseman henkilöstön välinen kilpailu. Jussi Tolkin muistoammunnan vetovastuu on killalla, tapahtumaan saavat osallistua kaikki reserviläisjärjestöjen jäsenet. Pilkkikilpailut järjestetään Killan, Poliisin ja Rajan välisenä vuosittain.

Lieksan Rajakilta järjestää edesmenneiden sotaveteraanien tai Lieksan Rajavartioalueella palvelevien hautajaistilaisuuksissa omaisten pyynnöstä sotilaallisen kunniavartion siunauksen aikana.

Jotta tämä kaikki suunniteltu toiminta saatiin kunnolla organisoiduksi ja talous virallisesti hoidetuksi, sekä päätöksenteko yhdistyksen jäsenten paikallisesti päätettäväksi, tarvittiin oma itsenäinen yhdistys. Toiminnaltaan Lieksan Rajakilta on kymmenen ensimmäisen it-

senäisen toimintavuoden aikana kehittynyt erittäin merkittäväksi kulttuuritoimijaksi omalla paikkakunnalla ja samalla yhdeksi toiminnaltaan vilkkaimmista killoista myös valtakunnallisesti.

Lieksan Rajakillan puolesta onnittelten Pohjois-Karjalan Rajamieskilttaa yhteisistä viidestäkymmenestä toimintavuodesta ja toivotan elinvoimaisia toimintavuosia myös jatkossa. Samalla kiitän kaikkia niitä henkilöitä ja yhteisöjä, jotka ovat toiminnallaan tukeneet Pohjois-Karjalaisen rajamiesperinteen vaalimista maakunnassamme.

Reijo Kortelainen

Pohjois-Karjalan Rajamieskillan

Rakennustoimisto

EERO REIJONEN OY

**Pohjois-Karjalan
MAAKUNTALIITTO**

www.pohjois-karjala.fi/maakuntaliitto

Koti-Karjala

Luotettavaa hautaus- ja kukkapalvelua Keski-Karjalassa

Hautaustoimisto-Kukkakauppa

Ratilainen Ky

KITEE

TOHMAJÄRVI

013-225 455, Kiteentie 4 013-225 855, Kirkkotie 1

KESÄLAHDEN palvelupiste 050-567 9678

EV-SÄHKÖ OY

www.evsahko.fi

Niittytie 2 A, Kitee, p. 0400 380 703

Avoinna ma-pe 7-16.30

Sähköasennukset- ja suunnittelu

Sähkömoottorikäämintä ja

-tarvikemyynti

tukijat **Kiitos**

Kaikki palvelut saman katon alta!

OP-bonusasiakkaalle kertyy bonuksia.

OP-bonuksilla maksetaan pankki-palveluita ja Pohjolan vakuutuksia.

OP-bonuksilla kuitataan myös lainopillisten palveluiden sekä OPKK:n palkkioita.

op.fi pohjola.fi opkk.fi

JOENSUUN SEUDUN
Osuuspankki

EDULLISTA MAAENERGIAA

SCANVARM

Maalämpöpumput

Lämmitä kotisi luonnon omalla lämmöllä!

Scanvarm maalämpöpumput on Suomessa Suomalaisille valmistettu. Tuotesuunnittelussa on tarkoin huomioitu Suomen kylmät erityisolosuhteet niin lämmitystarpeen mitoituksessa kuin lämpimän käyttöveden riittävydessä.

SCANOFFICE
Ilman muuta

TULE JA TUTUSTU, TUOTE ESILLÄ MYYMÄLÄSSÄMME!

LVI-BIONEERIT

Puhoksentie 9, KITEE, p. 040 508 5088, f. (013) 411 187
Avoinna: ma-pe klo 7.30-16.30, la-su suljettu
Asemantie 18, TOHMAJÄRVI, p. 040 556 4490
Avoinna: ma-pe klo 8.00-16.00, la-su suljettu

ILOISTA KARJALAISTA PALVELUA JOKA PÄIVÄ

 KITEEN APTEEKKI

Kiteentie 10, 82500 Kitee, 010 231 4480

IDÄN IHMEET

Ari Salo

Romun keräystä Pohjois-Karjalassa
Soita, niin sovitaan noudosta
040-8395458

Pohjois-Karjalan Rajamieskillan

Onnittelemme 50-vuotiaasta Pohjois-Karjalan Rajamieskiltää

Pohjois-Karjalan aikuisopisto

Hei sinä 20–29-vuotias nuori aikuinen! Oletko vailla ammattia? Kiinnostaako sinua

Myyntityö?

Maanviljely?

Kotityöpalvelu?

Leipominen?

Eläintenhoito?

Työ lasten ja nuorten parissa?

Rakentaminen?

Päihdetyö?

Jokin muu ammatti?

Turvallisuusala?

Välinehuolto?

Jos sinulla ei ole perusasteen jälkeistä ammatillista koulutusta, lähde rakentamaan uraasi ja kouluttaudu ammattiin. Koulutus toteutetaan käytännönläheisesti monimuoto-opiskeluna ja se on opiskelijalle maksutonta.

Tartu tilaisuuteen ja innostu opiskelemaan! Katsotaan yhdessä sinulle soveltuva koulutusvaihtoehto useista tutkinnoista.

Lisätietoja: Tarja Sivonen, tarja.sivonen@pkky.fi, p. 013 244 2558

Pohjois-Karjalan aikuisopisto
PL 199 (Kaislakatu 3), 80101 Joensuu
p. 013 244 2360 | www.pkky.fi/aiko

Kauppakatu 16

www.facebook.com/KcitymarketJoensuuKeskusta

tukijat **Kiitos**

 <p>Luotettava, laadukas, kotimainen.</p> <p>www.fennooptiikka.fi</p> 	<p>AKEN OPTIIKKA Kiteentie 10, Kitee, puh. (013) 415 010</p> <p>NIINIVAARAN OPTIIKKA Niinivaarantie 52, Joensuu, puh. (013) 229 941</p> <p>LIEKSAN SILMÄLASI Moisionkatu 2, Lieksa, puh. 013 521 901</p>
--	---

	<p>TOHMAJÄRVI Rajattomat mahdollisuudet</p>
--	--

<p>RAKENNUSLIIKE URHO SORVI Ky</p>

Pohjois-Karjalan Rajamieskillan
tukijat **Kiitos**

Onnittelemme 50 vuotiasta Pohjois-Karjalan Rajamieskiltää

**KESÄLAHDEN
MAANSIIRTO OY**

**KITEEN
KONE**

DIESEL OY

TERÄ H. TORNNI

Karhutie 2, KITEE

☎ 040 523 9189

ma–pe 7.00–16.00

HOTELLI

KITEENHOVI

PKO

Yhteystiedot

Pohjois-Karjalan Rajamieskilta

Puheenjohtaja
Jukka Röppänen
Puh. 0500194463

Ilomantsin Rajakilta

Puheenjohtaja
Seppo Kärnä
Puh. 0407232050

Kiteen Rajakilta

Puheenjohtaja
Pekka Hakkarainen
Puh. 0505443798

Lieksan Rajakilta

Puheenjohtaja
Reijo Kortelainen
Puh. 0505201157

Onttolan Rajakilta

Puheenjohtaja
Ari Salo
Puh. 0465641202

Rajan perinne elää

Toimitus:

Reijo Kortelainen
Olavi Lautamäki
Seppo Lyytikäinen
Ari Salo

Ulkoasu/taitto:

Seppo Lyytikäinen

Kuvat:

Toimitus

Painopaikka:

PunaMusta

Painos:

1000 kpl

Yhteistyössä maakunnan puolesta

 PunaMusta

 KARJALAINEN

LAAKKONEN
Suomen suurin autoliike

laakkonen.fi